

5.3.2002

79/4/00

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Esittelijä Jari Pirjola

YHDISTYKSEN KOKOUKSEN KOOLLE KUTSUMINEN

1 KANTELU

Arvostelette 12.1.2000 eduskunnan oikeusasiamiehelle toimittamassanne vetoomuksessa Etelä-Suomen lääninhallituksen menettelyä Suomen Venäjänkielisen Väestön Foorumin ry:n (jatkossa: Foorumin) yhdistyksen kokouksen koolle kutsumiseen liittyvässä asiassa.

Katsotte vetoomuksessanne, että Etelä-Suomen lääninhallitus toimi lainvastaisesti, kun se oikeutti yhdistyksenpuheenjohtajan kutsumaan koolle Foorumin jäsenkokouksen valitsemaan yhdistykselle valtuuston, vaikka Foorumilla oli tuolloin toimiva hallitus. Ihmettelette, miksi lääninhallitus ei pyytänyt asiassa lausuntoa yhdistyksen yhdistysrekisteriin merkityltä hallitukselta. Mielestänne lääninhallituksen olisi lisäksi tullut hakemuksestanne myöhemmin oikaista tekemänsä virheellinen päätös.

Lähetitte 28.12.2000 päivätyn lisäkirjeen. Kerrotte lisäkirjeessänne muun muassa, että Foorumin valtuuston tuolloisen puheenjohtajan A:n lääninhallituksen päätöksen perusteella koolle kutsuma Foorumin kokous on Helsingin käräjäoikeuden --- tekemällä päätöksellä todettu laittomaksi.

2 SELVITYS

Kirjoituksenne johdosta on hankittu Etelä-Suomen lääninhallituksen lausunto. Lausunto toimitettiin tiedoksenne 2.5.2000.

3 RATKAISU

3.1 Yhdistyksen kokouksen koolle kutsuminen

Etelä-Suomen lääninhallituksen lausunnosta käy ilmi, että lääninhallitus oikeutti 14.1.1999 antamallaan päätöksellä A:n kutsumaan koolle Foorumin kokouksen valitsemaan yhdistykselle valtuuston. Lausunnossa todetaan, että "*yhdistylain 20 §:n 3 momentin mukaan jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, lääninhallituksen tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella. Kun otetaan huomioon yhdistyksen presidentin A:n lausuma, että Foorumin valtuusto ei ole 23.11.1997 alkaen onnistunut pitämään yhtään laillista kokousta, lääninhallitus oli katsonut, ettei yhdistyksellä ollut hallitusta eikä vaatimusta ollut voitu esittää hallitukselle eikä yhdistyksen hallitusta täten myöskään voitu kuulla.*"

Yhdistyslain 20 §:n 3 momentin mukaan vaatimus yhdistyksen kokouksen pitämisestä on esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle. Hallituksen on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, lääninhallituksen tulee kokouksen pitämistä vaatineen jäsenen hakemuksesta oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle yhdistyksen kustannuksella tai velvoittaa hallitus siihen sakon uhalla.

Edellä sanotun säännöksen mukaan vaatimus yhdistyksen kokouksen pitämisestä on siis ensisijaisesti esitettävä kirjallisesti yhdistyksen hallitukselle, jonka on viipymättä vaatimuksen saatuaan kutsuttava kokous koolle. Vasta jollei kokousta ole kutsuttu koolle tai jollei vaatimusta ole voitu esittää hallitukselle, lääninhallituksen tulee oikeuttaa hakija kutsumaan kokous koolle.

Lääninhallituksen määräys yhdistyksen kokouksen koolle kutsumisesta on siis viimesijainen keino yhdistyksen kokouksen kutsumiseksi koolle. Perustuslain 13 §:ssä perusoikeutena turvatus yhdistymisvapauden perustana on yhdistysten itsemääräämisoikeus ja toimintavapaus (HE 309/1993). Tähän voidaan katsoa kuuluvan, että ensisijaisesti yhdistyksellä itsellään on mahdollisuus korjata sen päätöksenteossa olevat puutteellisuudet viranomaisten puuttumatta sen toimintaan.

Etelä-Suomen lääninhallitus katsoi, että vaatimusta kokouksen koolle kutsumisesta ei voitu esittää Foorumin hallitukselle, koska yhdistyksen valtuuston tuolloinen puheenjohtaja A oli ilmoittanut lääninhallitukselle, ettei Foorumin valtuusto ollut 23.11.1997 jälkeen onnistunut pitämään yhtään laillista kokousta. A ei lääninhallitukselle tekemässään hakemuksessaan ollut kuitenkaan esittänyt selvitystä siitä, että hän olisi yhdistyslain 20 §:n 3 momentin mukaisesti esittänyt vaatimuksensa yhdistyksen hallitukselle. Lääninhallitus ei ollut myöskään kehottanut hakijaa tältä osin täydentämään hakemustaan. Lääninhallitus ei asiakirjojen mukaan myöskään varannut yhdistysrekisteriin merkitylle hallituksen puheenjohtajalle tai varapuheenjohtajalle tilaisuutta tullut kuulluksi.

Viranomaisen on hallintomenettelylain 17 §:n mukaan huolehdittava asian selvittämisestä. Asian selvittämisellä tarkoitetaan asian ratkaisemiseksi tarpeellisten selvitysten hankkimista ja esittämistä päätöksentekoa varten. Selvitysten avulla selvitetään vaatimuksen perusteena olevia tosiseikkoja ja niiden oikeellisuutta. Selvitysvelvollisuus jättää viranomaiselle kuitenkin kussakin yksittäistapauksessa harkintavaltaa sen suhteen, miten ja kuinka laajasti asia tulee selvittää.

Nyt kysymyksessä olevassa asiassa Etelä-Suomen lääninhallitus perusti päätöksensä yhdistyksen kokouksen koollekutsumisesta Foorumin nimenkirjoittamiseen oikeutetun puheenjohtajan ilmoitukseen. Päätöstä ei olisi käsitykseni mukaan tullut perustaa pelkästään *ilmoitukseen* siitä, ettei yhdistyksellä ollut laillista hallitusta, varsinkaan kun lääninhallitukselle toimitetusta yhdistysrekisteristä ilmenivät hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan nimet ja osoitteet.

Edellä mainitulla perusteella katson Etelä-Suomen lääninhallituksen nyt kyseessä olevassa asiassa laiminlyöneen hallintomenettelylain 17 §:n mukaisen selvitysvelvollisuuden. Lääninhallituksen ei olisi käsitykseni mukaan tullut katsoa yksinomaan sille toimitetun ilmoituksen perusteella, ettei vaatimusta yhtiökokouksen koolle kutsumisesta voitu esittää Foorumin hallitukselle.

3.2

Päätöksen oikaiseminen

Foorumin hallituksen puheenjohtaja B pyysi 2.2.1999 päivätyllä kirjeellä Etelä-Suomen lääninhallitusta oikaisemaan päätös, jolla lääninhallitus oli oikeuttanut A:n kutsumaan koolle Foorumin jäsenkokouksen. Lääninhallitus hylkäsi oikaisupyynnön, koska A oli ilmoittanut vastustavansa päätöksen

oikaisemista.

Hallintomenettelylain 26 §:n mukaan jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen, viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen. Asiavirhettä ei saa korjata asianosaisten suostumuksetta.

Asiakirjoista ilmenee, että Etelä-Suomen lääninhallitus oli tiedustellut A:lta hallintomenettelylain tarkoittamaa suostumusta, mutta A oli asiamiehensä välityksellä 24.2.1997 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut lääninhallitukselle, ettei hän suostu oikaisuun. Edellä sanotun perusteella lääninhallitus ei mielestäni menettelyt lainvastaisesti, kun se hylkäsi päätöksen oikaisuhakemuksen.

3.3

Johtopäätös

Katson Etelä-Suomen lääninhallituksen laiminlyöneen sille hallintomenettelylain 17 §:n mukaan kuuluvan selvitysvelvollisuuden, kun se kohdasta 3.1. kuvatulla tavalla perusti päätöksensä Foorumin kokouksen koollekutsumisesta yhdistyksen nimenkirjoittamiseen oikeutetun puheenjohtajan ilmoitukseen. Päätöstä ei olisi käsitykseni mukaan tullut perustaa pelkästään *ilmoitukseen* siitä, ettei yhdistyksellä ollut laillista hallitusta, varsinkaan kun lääninhallitukselle toimitetusta yhdistysrekisteristä ilmenivät hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan nimet ja osoitteet.

Saatan tämän käsitykseni Etelä-Suomen lääninhallituksen tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä vastauksestani. Asia ei anna minulle aihetta enempään. Kirjoituksenne liitteet palautetaan ohessa.